

ЯКЩО НЕ Я, ТО ХТО?

Саме таким виразом можна визначити життя двох засновників музейної мережі на Рівненщині, ветеранів Великої Вітчизняної війни, визволителів краю від гітлерівських загарбників - Василя Яковича Сидоренка та Миколи Максимовича Гордієнка.

Різними й водночас такими подібними були долі цих непересічних чоловіків. Василь Сидоренко народився 21 березня 1914 року в Челябінській області Росії в сім'ї українських переселенців. Дев'ятнадцятилітнім юнаком він закінчив фабрично-заводську школу при Магнітогорському металургійному комбінаті. Сумлінно працював, перевиконуючи планові показники. Згодом закінчив Саратовське військове училище, став командиром взводу РСЧА. Із перших днів Великої Вітчизняної війни Василь Сидоренко - на фронті, служив у 121-й гвардійській кавалерійській дивізії, був редактором багатотиражної газети "За Родину!", брав участь у боях за визволення Рівненщини в лютому 1944 року. У 1958 році демобілізувався і переїхав із сім'єю на постійне місце проживання до Рівного. У квітні 1964 року п'ятдесятилітній сивочолий ветеран приходить на роботу до Рівненського обласного краєзнавчого музею. Тут він пропрацював 20 років, із них 13 - директором.

На дев'ять років молодшим від Василя Сидоренка був Микола Гордієнко, який народився 14 березня 1923 року в Сумській області у сільській родині. У 15 років вступив до музичного училища, мріяв стати музикантом (прекрасно грав на баяні), але початок війни змінив усі життєві плани. Із серпня 1941 року Микола Максимович на фронті. Наприкінці війни служив у 13-й армії 1-го Українського

фронту, брав участь у визволенні міст і сіл Рівненської області, а пізніше - у визволенні багатьох міст Польщі.

Нагороджений 4-ма орденами та 12 медалями. Після демобілізації родина Гордієнків поселилася у Рівному і в 1967 році Микола Максимович приходить на роботу до Рівненського обласного краєзнавчого музею. У той час Миколі Гордієнку виповнилося 49 років.

У зрілому віці Василь Сидоренко та Микола Гордієнко обрали собі фах краєзнавця-дослідника. Мабуть, цей вибір був не випадковим, адже обидва вважали себе обранцями долі: залишилися живими, пройшовши через страхіття війни. тож вважали своїм людським обов'язком дослідити, зібрати, вивчити документальні свідчення, фото, особисті меморіальні речі учасників боїв на Рівненщині в червні 1941 року, окупаційний період, рух опору нацистській окупації, а також визволення краю від гітлерівських загарбників.

Особливо активізувалася науково-дослідна та збиральницька робота після переїзду 1978 року Рівненського обласного краєзнавчого музею у приміщення колишнього обкому Компартії України (споруда побудована у 1839 році як реальна гімназія). Під експозицію історії Великої Вітчизняної війни було відведено 4 експозиційні зали. Саме у цей час директор Василь Сидоренко бере на роботу молодих випуск-

ників-істориків: Ю. Никольченка, Т. Пономарьову, Н. Стоколос, В. Данілічеву, Л. Шлапак, С. Соколенко, І. Антонову, В. Мушировського, Н. Кожушко. Відділ історії у той час очолював Гурій Васильович Бухало. Практично Сидоренко та Гордієнко сформували колектив, який можна назвати союзом зрілості, досвіду та молодості. Два роки тривала робота над створенням нової експозиції Рівненського обласного краєзнавчого музею, який прийняв своїх перших відвідувачів у новому приміщенні в грудні 1978 року.

Спільна колективна робота отримала високі оцінки як колег-музейників України, так і керівництва держави й області. Ми, молоді тоді ще наукові працівники, освоїли одну з найцікавіших професій. По різному склалися наші долі за це тридцятиріччя, але роки, які ми працювали під керівництвом В. Сидоренка та М. Гордієнка пам'ятає кожен.

Після відкриття нової експозиції Рівненського обласного краєзнавчого музею розпочалася доба формування сучасної музейної мережі. Так, створили наприкінці 70-х - початок 80-х років ХХ ст. районні державні музеї в Костополі, Сарнах, Корці, Радивиліві, Березному. Під керівництвом доктора історичних

наук Ігоря Свешнікова починалися багаторічні розкопки на полі Берестецької битви, які стали поштовхом до комплексних археологічних розкопок на Рівненщині, організовано щорічні історико-етнографічні експедиції по селах та містах краю, продовжилися дослідження архівних фондів України, Росії та Польщі з метою пошуку маловідомих фактів із історії Рівненщини, створюється мережа громадських музеїв при підприємствах, установах, навчальних закладах. Фонди Рівненського обласного краєзнавчого музею щорічно поповнювалися новими цікавими експонатами. Щорічно обласний краєзнавчий музей організовував виїзди авто- та вагон-музеїв у ті райони області, де не було державних музеїв.

У червні 1994 року відійшов у вічність Василь Сидоренко, декількома роками пізніше не стало Миколи Гордієнка. Вони прожили не просте життя, обпалене війною. Завжди були попереду, не боялися життєвих труднощів, вміли їх долати. При цьому залишалися людьми, працюючими, доброзичливими, були наставниками та вчителями молоді. Такими залишилися вони у моїй пам'яті та у спогадах моїх колег.

Завідувачка відділом РОКМ Людмила ШЛАПАК